

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПРЕЗ ВТОРОТО ШЕСТМЕСЕЧИЕ НА 2010 ГОДИНА

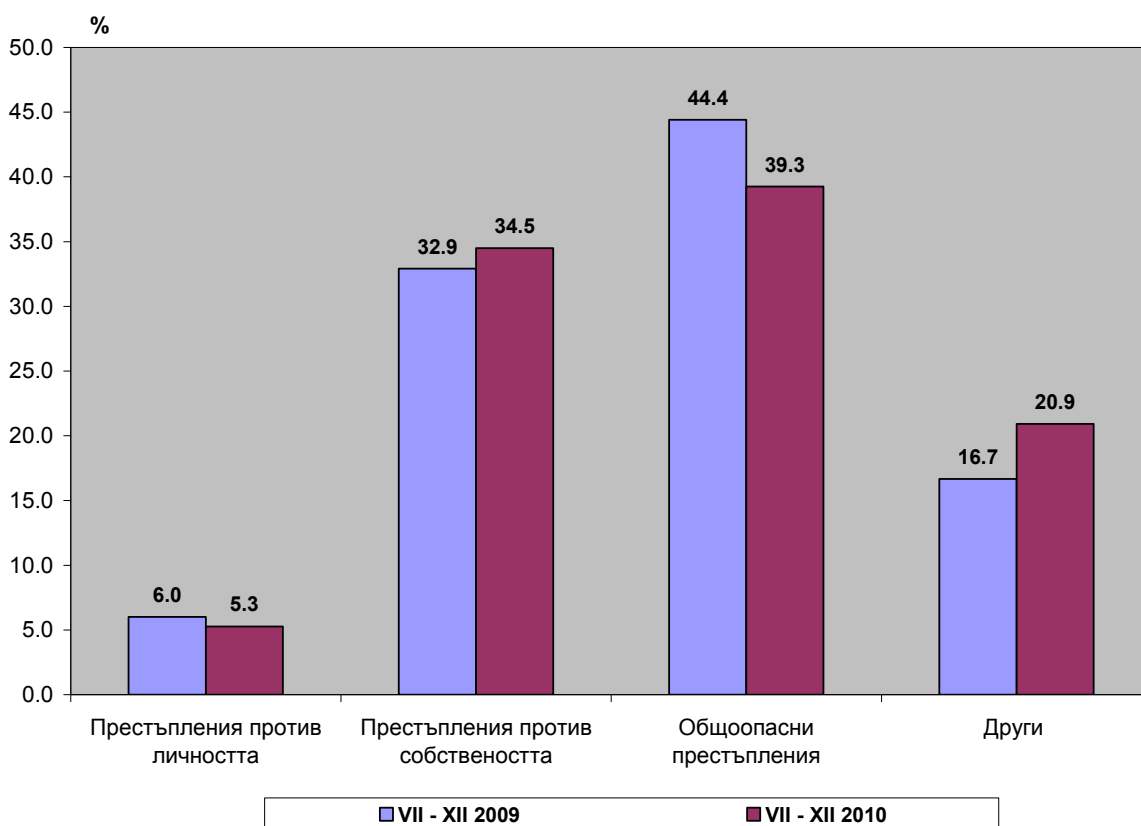
По предварителни данни на Националния статистически институт през второто шестмесечие на 2010 г. броят на осъдените лица с влезли в сила присъди е 16 052, като в сравнение със същия период на 2009 г. се наблюдава намаление с 5.5% (приложение).

Осъдените лица на възраст 14 - 17 години съставляват 6.6% от всички осъдени лица и достигат 1 064. Спрямо шестмесечието на предходната година се отбелязва намаление с 18.4%.

В извършване на престъпления са обвинени 18 408 лица. С ефективна осъдителна присъда са 9 793 лица (53.2% от общия брой на осъдените). Условно осъдени са 6 259 лица, или 34.0% от общия брой на обвиняемите. Оправдателна присъда са получили 441 обвиняеми (2.4%), а на 111 лица (0.6%) делата са прекратени. От наказателна отговорност са освободени 1 804 лица, или 9.8% от общия брой на обвиняемите.

През второто шестмесечие на 2010 г. са завършили с осъдителна присъда делата за 14 341 извършени престъпления, което е със 7.8% повече спрямо съответното шестмесечие на 2009 година.

Фиг. 1. Структура на престъпленията, завършили с осъждане, по глави от Наказателния кодекс през второто шестмесечие на 2009 и 2010 година

Общопасни престъпления

С най-голям брой и относителен дял в съвкупността на наказаната престъпност са **общоопасните престъпления**¹. През второто шестмесечие на 2010 г. са завършили с осъждане 5 629 общоопасни престъпления, което е с 18.5% по-малко спрямо съответното шестмесечие на предходната година. Броят на осъдените лица за тези престъпления е 5 525, или 34.4% от всички осъдени лица. Спрямо второто шестмесечие на 2009 г. се наблюдава намаление на осъдените лица за общоопасни престъпления с 18.7%.

◆ Наказаните престъпления по транспорта и съобщенията са 4 743, като спрямо съответното шестмесечие на 2009 г. намаляват с 19.8%. Осъдените лица за тези престъпления са 4 665. Те съставляват 84.4% от общия брой на осъдените лица за общоопасни престъпления. Този брой намалява с 19.9% спрямо съответното шестмесечие на 2009 г., когато осъдените лица са 5 823.

◆ През второто шестмесечие на 2010 г. се наблюдава намаление на броя на наказаните престъпления, свързани с наркотични вещества² - съответно от 547 на 514, или с 6.0% по-малко. Осъдените лица са 490, или със 7.4% по-малко в сравнение с второто полугодие на 2009 година.

Престъпления против собствеността

Броят на наказаните **престъпления против собствеността**³ през второто шестмесечие на 2010 г. е 4 955. Техният дял в наказаната престъпност е 34.6% (при 34.4% през второто шестмесечие на 2009 г.). Осъдените за тези престъпления са 6 584 - 41.0% от общия брой на осъдените лица.

◆ С осъждане за кражба на имущество са завършили 3 778 престъпления. Броят на осъдените лица за кражди е с 9.9% повече спрямо първото полугодие на 2009 година. Техният брой достига 5 339, а през полугодията на 2009 г. този брой е 4 860.

◆ За 392 извършени грабежи са осъдени 486 лица. В сравнение с шестмесечието на 2009 г. се наблюдава намаление съответно със 17.3 и 22.1%.

Престъпления против личността

За **престъпления против личността**⁴ са осъдени 762 лица. Наказаните престъпления против личността достигат до 756, или 5.3% от общия брой на престъпленията, завършили с

¹ В общоопасните престъпления се включват престъпленията, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и против околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други общоопасни престъпления.

² В престъпленията, свързани с наркотици, се включват: производството, преработването, придобиването, притежаването, разпространението, превозването, държането, пренасянето и други.

³ Престъпленията против собствеността включват: кражба и грабеж на имущество, присвоявания, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

⁴ В престъпленията против личността се включват следните престъпления: убийство, телесна повреда, злепоставяне, отвлечане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, издаване на чужда тайна, обида и клевета, разврат и трафик на хора.

осъждане. Спрямо второто шестмесечие на 2009 г. намаляват осъдените лица и на наказаните престъпления против личността - съответно с 18.8 и 19.1%.

◆ При осъдените лица за убийство и опит за убийство се наблюдава увеличение с 6.1%. Осъдени са 70 лица (при 66 лица през второто полугодие на 2009 г.).

◆ Лицата, осъдени за изнасилване и за опит за изнасилване са 61, намаляват с 28.2%, като през второто шестмесечие на 2009 г. са осъдени 85 лица.

През второто шестмесечие на 2010 г. се наблюдава увеличение в броя на лицата, осъдени за **престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система**. Броят на осъдените лица за този вид престъпления достига 52, което е с 6.1% повече спрямо шестмесечието на 2009 година.

Броят на осъдените лица за извършени престъпления **против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции**, се увеличава с 14.7% спрямо полугодието на 2009 г., като достига 1 017.

◆ С 18.1% се увеличават и престъпленията, завършили с осъждане, за незаконно преминаване през граница, а при осъдените лица за този вид престъпление увеличението е с 36.1%.

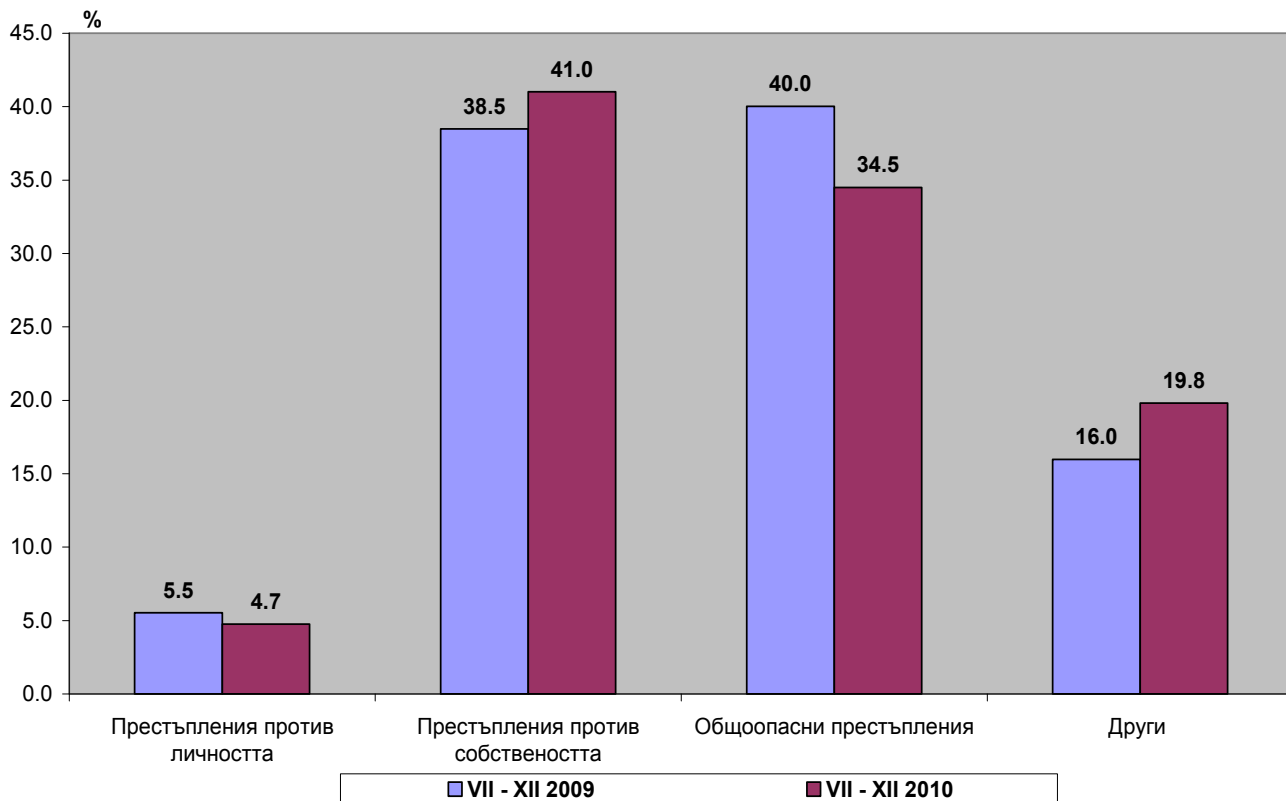
◆ Осъдените лица, за подкупи, намаляват с 34.7%, а наказаните престъпления - с 34.2%.

Увеличение се констатира при осъдените лица за извършени **документни престъпления** - с 30.1% (осъдени са 553 лица), за **престъпления против стопанството** - с 69.4% (879 лица), и за **престъпления против брака, семейството и младежта** - с 5.8% (239 лица).

При осъдените лица за **престъпления против реда и общественото спокойствие** се наблюдава намаление с 13.0%, като техният брой достига 362 лица.

Фиг. 2. Структура на осъдените лица по глави от Наказателния кодекс през второто шестмесечие на 2009 и 2010 година

Разпределението на осъдените лица през второто шестмесечие на 2010 г. **по пол** показва, че:

- ◆ Осъдените мъже са 94.0% от общия брой на осъдените лица (15 086). Спрямо предходното полугодие на 2009 г. броят на осъдените мъже намалява с 5.7%.

- ◆ Осъдените жени са 966 с относителен дял 6.0%, като спрямо второто шестмесечие на 2009 г. се наблюдава намаление с 1.7%.

Осъдените лица през второто шестмесечие на 2010 г. се разпределят **по възраст**:

- ◆ Най-голям е броят на осъдените лица на възраст 18 - 24 години - 28.6%, или 4 599 лица.

- ◆ Осъдените лица на възраст 30 - 39 години са 4 073 (25.4%).

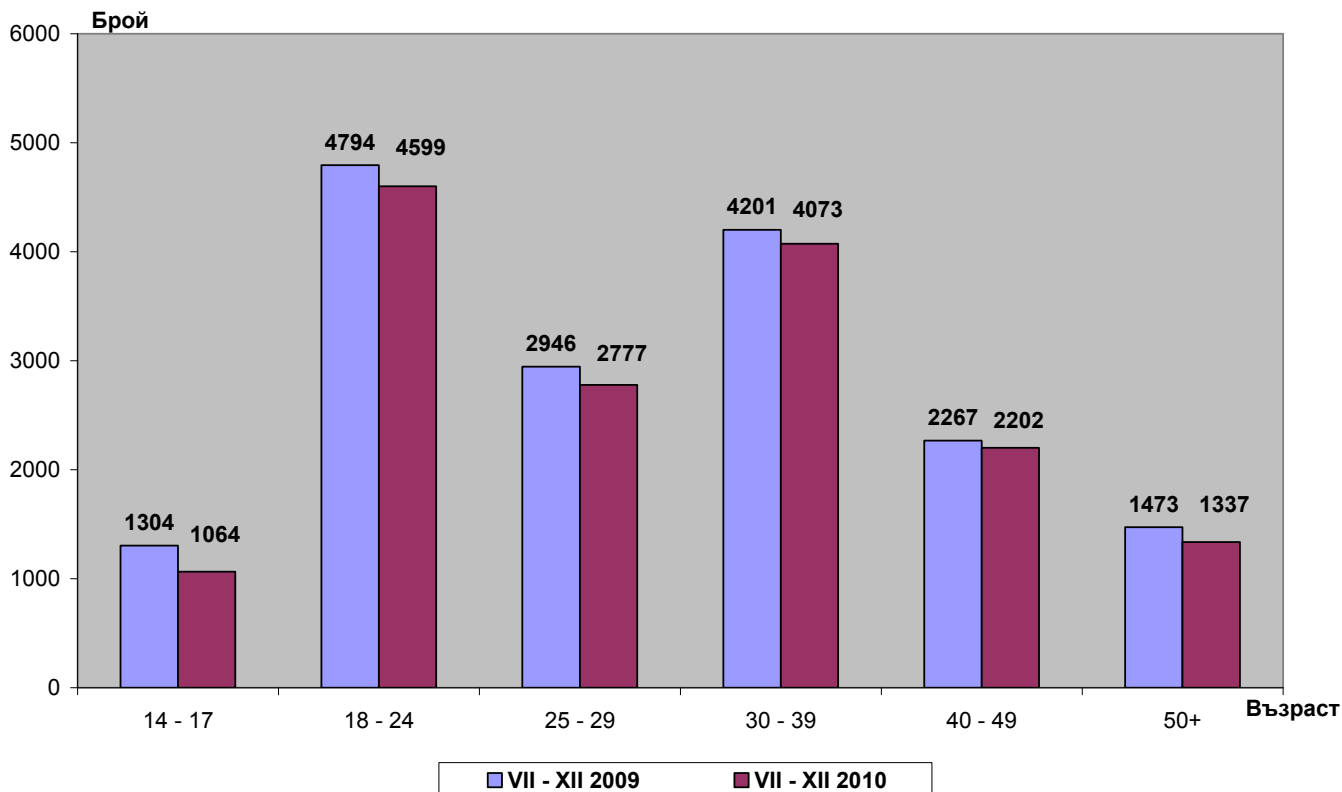
- ◆ Осъдените лица на възраст над 40 години са 3 539 (22.1%).

- ◆ Осъдените лица на възраст 25 - 29 години са 2 777 (17.3%).

- ◆ Осъдените лица на възраст 14 - 17 години са 1 064 - 6.6% от общия брой на осъдените лица.

Фиг. 3. Брой осъдени лица по възраст през второто шестмесечие на 2009 и 2010 година

Осъдени лица по наложени наказания

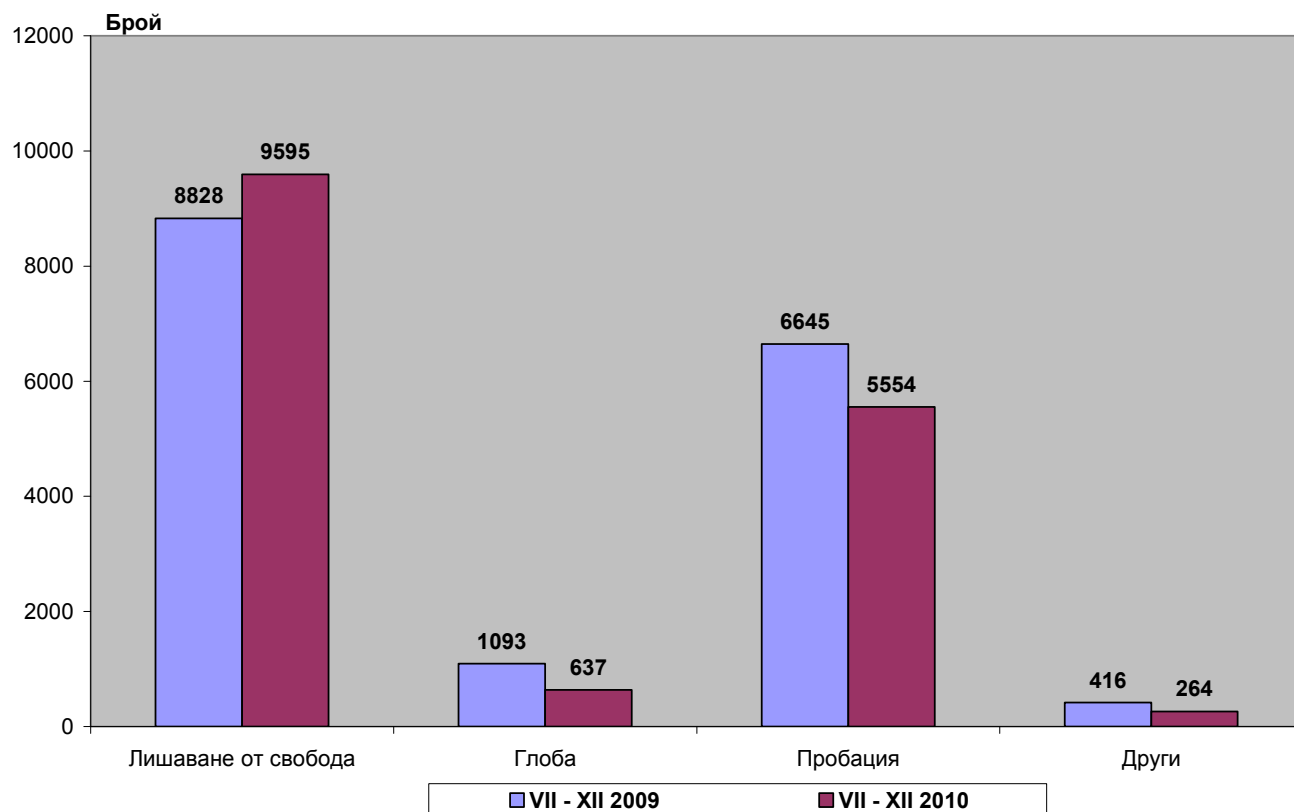
Лицата, осъдени на лишаване от свобода, са 9 595, или 59.8% от всички осъдени лица (през второто шестмесечие на 2009 г. - 52.0%).

С най-голям брой и относителен дял са осъдените на лишаване от свобода до 6 месеца - 4 892 лица (51.0%), и на лишаване от свобода от 6 месеца до 1 година - 2 705 лица (28.2%).

Наказанието пробация е наложено на 5 554 лица (34.6%). С глоба са наказани 637 лица, или 4.0% от общия брой на осъдените лица.

Фиг. 4. Брой осъдени лица по наложени наказания през второто шестмесечие на 2009 и 2010 година

Методологични бележки

Статистическите данни за наказаната престъпност са на базата на шестмесечни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдението е дейността на районните и окръжните съдилища по наказателните дела от общ, частен и административен характер. От 1998 г. е включена и информация за дейността на военните съдилища. Не е включена информация за резултатите от дейността на Върховния касационен съд.

Единици на наблюдение са престъпленията, завършили с осъждане, и осъдените лица с влезли в сила присъди.

В броя на престъпленията и осъдените лица за дадена отчетна година се включват тези, на които присъдата е влязла в сила през същата година.

В броя на обвиняемите лица се включват осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица на някакво наказание, включително и условно осъдените.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години. Непълнолетните са навършили 14 години, но не са навършили 18 години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Повече информация и данни за наказаната престъпност може да се намерят в интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=25>.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица 1

**Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през
второто шестмесечие на 2009 и 2010 година¹**

(Брой)

Вид на престъплението	2009			2010 ²		
	шестмесечие					
	II			II		
	престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица		престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица	
общо		в т.ч. непълно- летни	общо		в т.ч. непълно- летни	
Общо³	15553	16985	1304	14341	16052	1064
в това число:						
Престъпления против личността	935	939	75	756	762	47
от тях:						
Умишлено убийство (довършено и опит)	55	66	5	62	70	6
Причиняване на телесна повреда	434	485	38	346	369	20
Разврат	196	185	20	133	139	18
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	71	85	10	50	61	4
Престъпления против брака, семейството и младежта	229	226	2	252	239	-
Престъпления против собствеността	5118	6537	1018	4955	6584	871
в това число:						
Кражба	3605	4860	827	3778	5339	759
Грабеж	474	624	132	392	486	87
Присвояване	83	87	-	84	82	-
Измама	313	327	10	241	250	7
Изнудване	33	39	1	17	16	-
Унищожаване и повреждане на имущество	357	344	25	225	198	10

**Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през
второто шестмесечие на 2009 и 2010 година¹**

(Продължение)

(Брой)

Вид на престъплението	2009			2010 ²		
	шестмесечие					
	II			II		
	престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица		престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица	
общо		в т.ч. непълно- летни	общо		в т.ч. непълно- летни	
Престъпления против стопанството	450	519	9	799	879	8
в т.ч. против митническия режим (контрабанда)	46	54	-	40	52	-
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	63	49	-	59	52	-
Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	778	887	13	829	1017	30
в това число:						
Незаконно преминаване през граница	486	526	10	574	716	26
Превеждане през граница	92	150	2	66	112	2
Подкуп	73	75	-	48	49	-
Документни престъпления	509	425	4	646	553	3
Престъпления против реда и общественото спокойствие	378	416	29	336	362	7
в т.ч. хулиганство	294	283	21	247	251	5

**Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през
второто шестмесечие на 2009 и 2010 година¹**

(Продължение и край)

(Брой)

Вид на престъплението	2009			2010 ²		
	шестмесечие					
	II			II		
	престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица		престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица	
общо		в т.ч. непълно- летни	общо		в т.ч. непълно- летни	

**Общопасни
престъпления**

	6908	6797	148	5629	5525	98
--	-------------	-------------	------------	-------------	-------------	-----------

в това число:

Палеж	37	47	4	32	36	1
-------	----	----	---	----	----	---

Незаконно производство, притежаване и използване на оръжие, взривове и боеприпаси	263	226	1	215	181	3
---	-----	-----	---	-----	-----	---

Престъпления по транспорта и съобщенията	5913	5823	64	4743	4665	28
--	------	------	----	------	------	----

Противозаконно отнемане на МПС	128	153	51	100	128	49
--------------------------------	-----	-----	----	-----	-----	----

Престъпления, свързани с наркотици	547	529	28	514	490	16
------------------------------------	-----	-----	----	-----	-----	----

Военни престъпления	78	74	-	9	9	-
----------------------------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------

¹ С влезли в сила присъди.

² Предварителни данни.

³ Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.

**Осъдени лица по пол и възраст през второто шестмесечие на
 2009 и 2010 година¹**

Пол Възраст	(Брой)	
	2009	2010 ²
	шестмесечие	
	II	II
Общо³	16985	16052
Мъже	16002	15086
Жени	983	966
Непълнолетни лица (14 - 17 г.)	1304	1064
Мъже	1255	1024
Жени	49	40
Пълнолетни лица (18 и повече години)	15681	14988
Мъже	14747	14062
Жени	934	926
18 - 24	4794	4599
Мъже	4576	4404
Жени	218	195
25 - 29	2946	2777
Мъже	2794	2609
Жени	152	168
30 - 39	4201	4073
Мъже	3915	3824
Жени	286	249
40 - 49	2267	2202
Мъже	2116	2023
Жени	151	179
50 и повече	1473	1337
Мъже	1346	1202
Жени	127	135

¹ С влезли в сила присъди.

² Предварителни данни.

³ Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.

Таблица 3

Осъдени лица по наложени наказания през второто шестмесечие на 2009 и 2010 година¹

Наложени наказания	(Брой)	
	2009	2010 ²
	шестмесечие	
	II	II
Общо³	16985	16052
в т.ч. условно осъдени	5567	6259
Лишаване от свобода - общо	8828	9595
До 6 месеца	4568	4892
От 6 месеца до 1 година	2322	2705
От 1 до 3 години	1649	1669
От 3 до 5 години	185	207
От 5 до 10 години	68	78
От 10 до 15 години	29	21
Над 15 години	7	23
Доживотен затвор	-	2
Доживотен затвор без замяна	3	-
Глоба	1093	637
Пробация	6645	5554
Други	416	264

¹ С влезли в сила присъди.

² Предварителни данни.

³ Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.